

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre " " " " " " " "
Negyedévre " " " " " " " "
Egy órára " " " " " " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos polt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes-
hirdetések alkuszint jutányos áron vételnek fol. Bő végdíj min-
den külön bejelentésért 50 kr.

A bur háboru tanulságai.

Irta: báró Kaas Ivor.

Minthogy Magyarország törvényhozáását, önállóságát elvesztette, honvédelmi rendszerünk átalakítására befolyással a délafrikai hádjárat tapasztalatai nem lesznek, itt csak az történik, amit az osztrák vezérkar kíván, arra pedig nincs kilátás, hogy a közös hadsereg vén generálisai osztrák kasztszellemeükön és katonai rendszerükön változtassanak. Legfeljebb annyira képesek, hogy az egzercirozásnál módosítsanak valamit, a Drill tekintetében s a gyakorlatoknál a fedezetet jobban fogják keresni; de egészben véve ezen a hadseregen nem változtatnak, míg egy újabb háboruban saját vesztükre és a kárunkra meg nem győződnek arról, hogy a régi osztrák zsoldos-seregek a néphadsereggel való erőszakos párosítása természetellenes s az életképességet és a győzelem feltételeit nélkülözi.

De ha a magyar országgyűlésben meg volna a meggyőződésnek bátorsága, a hazafiságnak ereje és a férfiaságnak kitartása oly mértékben, mint más szabad nemzetek parlamentjeiben, úgy a bur háboru tanulságai nem vesznének el hazánkra nézve.

Tudom, hogy minden laikus okoskodásra a katonai szakkörök gunyos megjegyzéssel néznek és neidigan odamondják, hogy ehhez ők jobban értenek. Megengedem, amennyiben fegyvergyakorlatról, szolgálati szabályzatról, fegyelemlről s tak-

tikáról van szó, megilleti őket a tekintély; de már ami a nemzet védőképességének alapelveit és szervezését illeti, abban éppen az afrikai háboru a legteljesebben leczáfolta a katonatiszt urak büszke önértékét és a régi rendszerben való bizalmát. Senki sem fogja közülök tagadni, hogy az angol sereg — bár csak kétszáz ezer emberrel bír — akár az emberanyag kitűnőségére, vitézségére és műveltségére, akár a tisztikar képzettségére, szellemére és hadviselésben folytonos tapasztaltságára nézve, valamint a felszerelés tökéletessége szempontjából a versenyt és párhuzamot bármely állandó európai hadsereggel kiállja. A fegyelem is tökéletesnek bizonyult; szóval mind az, amit nálunk is egy hadsereg harczképességének főfeltételül tartanak, az angol seregben fokozott mértékben megvolt és mégis egy-két kisebb ütközet kivételével minden csatát elvesztett, megtizedelve összetört, katonailag csődbe került, a régi katonai iskola szabályai szerint viselt hádjáratában a burok, holland parasztok jól szervezett és jól vezetett népfölkelésével szemben. Tehát védelmi harczban a népfölkelés bizonyult erősebbnek a zsoldos hadseregnél.

Ugyanezt a tapasztalást máskor is láttuk; nem a mostani modern, hanem a régiebb hadiszervezetek és fegyvernemek idejében. A holland geuzok a spanyol Alba herczeg seregeit, a svájci pásztorok a német Rittereket, a kuruczok a német császárok tábornokait, Washington farmerjei Howe és Clinton ezredeit, a fran-

czia forradalom sansculottejai NagyFrigyés és II. József czopfos katonáit, Garibaldi vörösingesei a nápolyi király parádés zászlóaljait s a magyar honvédek az osztrák sereget, a mostani közös hadsereg elődjét, de még a muszkát is verték.

Ez mind azt bizonyítja, hogy a keretekbe és fegyelembe szorított állandó hadseregek lehetnek jók egymással szemben, mert egyenlő szervezetek és erők mérkőznek egymással s többnyire csak a hadvezérek jelességétől függ a hádjárat sorsa, de a honvédelmi és forradalmi háborukban, vagyis szervezett népfölkeléssel szemben a zsoldos seregeknek nincs elég erkölcsi erejük s a zsoldos tiszteknek s generálisoknak nincs elég leleményességük és zsenijök. Mind, az angol épp úgy, mint az osztrák, csőcseléknek nézi a fölkelő népet s azt hiszi, hogy a trombitaszótól is megijed, ezért könnyelmű gőggel indít elégtelen hadat Transzvalba vagy Boszniába. Ez a gőg megbosszulja magát, nemcsak a csaták helyén, de már a hadszervezetben is és a törvényhozásban, melytől csak unjoncot és pénzt követelnek, de a hadsereg szervezésére nézve azt tartják, hogy a népképviselőknak semmi közük hozzá, azt ők értik jobban, a hadseregeknek hagyjanak békét, ahhoz nem engednek senkit hozzányulni. Ez az uralkodó felfogás minálunk is; a hadügyminiszterek parlamentben és delegációkban nyíltan és fennen kifejezést adnak e nézetnek, a polgári miniszterek s a népképviselők pedig meg-

A kreolokról.

Az angol kör estélyen felolvasta Komlóssy Miklós.

Ha művelt ember valamelyes dolgot tudni kíván, belepillant a Pallás vagy Mayer nagy lexikonába és kíváncsisága többnyire ki lesz elégítve. Én is belepillanték mind a kétfőbe, hogy vajjon mit tudnak a kreolokról. A C betűben meg sem leltem, mert bizony úgy a német, mint a magyar, a latin eredetű szavakat, melyek C-vel kezdődnek, K-val írja. Hát bizony keveset találtam én a K. alatt is. Annyit magam is tudtam, hogy a spanyol »Corillo» szótól ered a »creole» elnevezés, és hogy azon francia és spanyol emigránsokat neveztek így, a kik Louisiánában és Georgiában, óriási gyapot és cukor nád ültetvényeken dolgoztatták a feketéket, maguk pedig olyan életet éltek, mint Ádám és Éva a paradicsomban.

Mikor én csak ennyit tudtam s kreolokról a nagy lexiconokból kijolvasni, eszembe jutott, hogy hiszen én a ki két télen köztük laktam, talán mégis több adattal szolgálhatok az angol társalgó kör mai estélyén összegyűlt kedves hallgatóságának.

Azon szerencsés helyzetben voltam, hogy két télen lakhattam New-Orleansban, Louisiana állam fővárosában. Még pedig az 1884 és 1885

években. A századik évét jubilálták annak, hogy gyapotot termesztettek ezen gyarmatokban. Nagyszerű kiállítást rendeztek, mely két télen át tartott. Nagyon megszerettem ezt a francz a, spanyol, német keverékből összeállított amerikai várost, ahol azért mindeki angolul beszél. Nagyszerű óriás tölgyfái, mint ven emberek mozgatják egy kis szellőben hosszú mohával benőtt ágait. A narancsfa Februárban nyílik; virágának az illata szédtű. A magnoliák és pálmák szabadon tenyésznek.

Már mintegy három hónapig laktam ott, de a hírhedt creole szépségeknél még színét sem láttam. Kérdeztem a barátaimat, hogy hol vannak? Mondták aztán, hogy azok olyanok, mint a debreczeni czivis lányok, a kik a zsalu háta mögöl nézik a világ sorját, ezek pedig virágok h áta megett a balkonon dolgoznak serényen a kelengyékön. Mondták a barátaim, hogy a creolok igen vallásosak és szorgalmasok. Mikor a leány 12 éves lesz, beadják a zárdába, a hol 3 évet töltenek tanulással és azzal, hogy jó gazdasszonyok váljanak belőlük. Mikor aztán haza jönnek csaknem bezárják őket a házba. Hiába álldogál a fiatal ember órákig a balkon alá t, nagy a szerencséje, ha csak egy pillantást is vethet a ház leányára, mert a néger dajka mindjárt rámondul a leányzóra, de hát igaza is van Nanny-

nak, (igy hívják a régi dadákat) mert tudja, hogy nagyon tüzes a vére a creoloknak s ha nem jól vigyáz, egy szép napon úgy megszókteti a rábizott kincset valamelyes jó hangu hidalgó, kivált ha jól játszik a mandolin, vagy a bányó-n.

Hanem egyszer mégis volt, hogy megláthattam New-Orleans összes creol szépségeit, Mardi-gras volt (hushagyó kedd) midőn is régi francia szokás szerint az összes városokban falvakban nagy jelmezes meneteket rendeznek. Ez a szokás Párisban, különösen a Quartier Latin-ban ma is meg van.

New-Orleansban 60—70 sőt néha 100 kocsin drága jelmezbe öltözött fiatal emberek és hölgyek adnak elő előképeket. A járdák tömve vannak hurrah-zó néppel.

Egy gazdag barátom belépő jeggyel lepett meg e napon, hogy delután menjek ki a versenytérre. Óriás közönség volt jelen. A turfon daliás alakok, pompás régi spanyol jelmezben, lóháton, kezükben hosszú dardával igen szindus panorámát nyújtottak. Körül nagy czövekek voltak leverve, melyek felső részén vas gyűrűk, úgy voltak oda illesztve, mint a körhintán láthatjuk a vásárokon. Megkezdődött a cavalcade. A sok ifju vagtatott köröskörül. Pikájukkal igyekeztek egy egy vasgyűrűt leszerelni. A 12-ik roham után a kinek legtöbb

hajolnak a hatalom és a katonai tekintély előtt, adnak katonát a szolgáltság és a fajnak megrontásáig, adnak pénzt a rogyásig, a nép elszegényedéséig és az állam kimerüléséig.

A bur háboru pedig kimutatta, hogy Krüger és Joubert az 1836-ik évi Jameson-féle belérés óta, amikor meggyőződtek, hogy Anglia miniszterei hatalmi politikából az afrikai brit birodalom megalapítására, az angol közönség pedig birvágyból, mert Transzvál aranya, Oranje gyémántjai s a burok földbirtoka, nyájai és kereskedése kellett az angol vállalkozóknak, részvényeseknek és gyarmatosoknak, a köztársaságok meghódítására törnek: — négy év alatt megszervezték a két kis állam honvéd seregét, begyakorolták és felszerelték oly kitűnően, hogy Anglia egész hatalma rajta megtörött.

Hogyan érték ezt el? Nem nagy, állandó sereg alkotásával, hanem az általános védkötelezettségnek tökéletes keresztülvitelével, minden fegyverfogható ember besorozásával, csak hogy nem két vagy háromévi szolgálattal kaszárnyákban s gyakorló-tereken, dinstreglamszerint, idegen tiszték rossz bánásmódjával és büntetésekkel fegyelmezve, sem pedig angol kommandóval, melyet alig értenek meg. De igenis szervi kapcsolatba hozták a polgári közigazgatással, a katonai beosztást, a községi és megyei beosztással. Megbiztak a népben s fegyvert adtak mindenik kezébe, a tizenéves fiutól kezdve. Mintha nálunk a faluházán volna a fegyvertár, a faluban laknék a vezénylő tiszt, a tizenéves éves fiuk és a legények vasárnap délután lögyakorlaton mulatnának napestig és úgy mennének a korcsmába tánczra; mintha középiskoláinkban az osztálytól tornatanítás helyett a tisztképzés elemeiben gyakorolnák a fiatal

értelmiséget s a felsőbb iskolákban a had. tudományoknak nyitnának tanszéket, ez volna a katonai nevelés helyes nemzeti megoldása. Október kilencedikén küldte Krüger ultimátumát Milner kormányzónak s huszonkettedikén győzött Joubert Dundeenál Jule seregén. Nygyórsan tudtak a burok mozgósítani, mert hadseregük nyilvántartása a közönségben volt meg s a mozgósítás járásoként történt, de ehhez szükséges a katonai és politikai hatóságok egysége és egyetértése, nem pedig különbözősége és ellenkezése, nyelvben és hazafiságban.

És ez a bur sereg harcoképes volt rögtön, nem kellett neki nagy gyakorlatok, mert ismerte fegyverét, a puskát s nem kellett neki szurony, se kard, mivel a golyó messzebb visz, a szurony el nem éri. Szuronyroham, ha közel jön, a bur hátrább szalad s fedezet mögüli újra lö. Szurony és kard helyett ásót és kapát visz magával, azzal terem magának hadállást, bárhol legyen. De parádénak a kard és szurony szobában csillog.

Hányféle tiszti rang van minálunk a tizedestől a tábornokig? Egész létrája a rangfokozatnak. A bur miliciának háboruban a sokféle rang nem kell, csak annyi tiszti rang kell, ahány külön feladat van; egy altiszt, egy főtiszt, egy ezredes, a ki a kommandót vezeti és a tábornok, a ki intézkedik. E között a tisztikar között és a legénység között nincs idegenkedés s a legnagyobb fegyelmet tartják — parancsra ugyan — de nem kényszerből és felelemből. Belátás és ösztön vezetik engedelmességre a közembert s bizalom a tiszték iránt, kik nagyobb intelligenciával bírnak, vagy egyébként kitűntek, de nem azzal, hogy mint urak szolgálkával rosszul bánjanak. Ez azonban el nem ér-

hető ott, hol a tiszt más országból jött-ment idegen, ki nem érti meg a legénységet, ez se őt, nem érznek és nem élnek együtt s a közember csak szabadulni kíván a tiszturak zsarnokságától.

Lelkesedés nélkül önfeláldozásra hogy lennének képesek a burok, halálba menni a világ legnagyobb hatalmassága ellen, hogyan állanak ki a nélkülözéseket és a lidit-gránátokat? A mi őket hősi tettekre képesíti, az a tudat, hogy hazájukért, családjukért, vágyonukért, szabadságukért, nemzeti létükért harcolnak. Az angolok pedig — királynéjukért, nemzetük dicsőségéért s a zászlók becsületeért. Ez a kettő nem egyforma erkölcsi erőt ad és ez meglátszik az egész háboruban. Tessék ezt megcsizlelni azoknak, kik minden nemzeti követeléssel szemben a 67-iki kiagyezés 14. szakaszára hivatkoznak, hogy a vezénylet, vezénylet és belsejüket a közös hadseregben őfelségének joga. A hazafiságot, a nemzetszeretetét s azt a lelkesedést, melyet a szabadságért való küzdelem adhat a nemzet fiainak, ez a paragrafus nem pótolja.

Meg vagyok róla győződve, hogy Anglia tanult az afrikai háboruban, Hasznára fogja fordítani a francia is és a német is. Annak tanulságán nagy átalakulásnak néz elébe az európai hadászat. Csak az osztrák-magyar armádia nem fog okulni s utolsó lesz átalakulásban.

Debreczen, január 30.

Püspöki konferencia. Vaszary Kolos biboros hercegprimás a katolikus autonómia tárgyalására a budavári primási palotába püspöki konferenciát hívott. A konferen-

gyűrűje volt, az lett a rex (király) a kit a már előre választott királyné (többnyire a legszebb leány) megkoronázott. A Mexicói banda Sennor Payen vezetése alatt rágyújtott a *Shunyatika marsra s hazám é gyönyörű melódiájú zenéje mellett körsétát tettek. Bizony ennyi szép nőt együttvéve ritkaság látni. A bécsi opera-bálban vagy a budapesti redout báljaiban bizonyára sok szép nő van, de ilyen egyöntetű szépségeket látni ritkaság. El is bámultam, majd bele veszttem egy-egy földi angyalba a szememmel, míg a barátom oldalba nem lökött, mondván: *Say young fellow, you ain't in Europe*, itt Amerikában nem szabad a nőket fixirozni. Beláttam, hogy igaza van, de azért megjegyeztem hogy a mi magyar leányaink is szépek, csinosak is, de olyan egyöntetűleg tökéletes szépségeket, mint a créol nők, életemben nem láttam.*

Próza.

A »Debreczen« tárczája.

Irta: Erdős Renée.

Egyetlen szál fagygyu-gyertya világítja meg a szobát.

A szobát repedezett festetlen falakat, a szennyes mennyezetet, a melynek közepén a lámpatartó kapocs s a körülötte húzódó barna folt jelzi, hogy ott valaha lámpa függött s hogy a lámpa egyszer-másszor füstölt is.

Böfög idők!

A szobában három ágy van, Mind a

három fel van vatte, mindegyikben fekszik valaki.

Sőt még a rozoga pamlag is, melynek két első lábát két darab téglá helyettesíti s melynek szövete piszkos czafatokban lóg le a földre, úgy látszik, mintha ágyat képviselne. Valami fürdőköpeny maradványa van raterítve, ezen felül pedig egy foltos, barna nagykendő. Vankosul egy összegöngyöltetett valami szolgál. Valaha női kabát lehetett.

De azért az a fehér foszlány mégis lepdős s a foltos barna rongy mégis takaró számba megy, mivel hogy a kettő között valaki fekszik.

Valaki. A szoba homálya okozza-e? A sűrű levegő, a rossz világítás, de az első pillanatra igazán nem lehet megtudni, miféle teremtménye a szomorú sorsnak fekszik a rongyok között.

Öreg-e? Gyermeke-e? Leány-e vagy asszony? Egyik sem és mégis mindegyikből valami.

Öreg, mert megöregítette a baaat, a nyomor, a szenvedések. Gyermeke, mert még olyan fiatal, mert még olyan ártatlan és jó, mert életében még sohasem vétett. Egye len büne, hogy nagyon szeretett. Leány, mert szerem esküjét nem halotta oltar. Szerelmü frigyét pap meg nem áldotta.

Karikagyűrűje sohasem volt. Vagy nem teltett rá, vagy fölöslegesen tartotta bivalkodó diszt? Az csak a gazdag embereké való.

Az olyan szerelemnek, mint az övek, nem kell az összetartás jelképe. A mi egymáshoz vezet, ez tartja össze őket: a szerelem

és e nyomor. S e mellett asszony is, mert hiszen van férje, a kinek ő a felesége és három kicsi gyermek szólítja így: édes anyám.

Az egyik ágyban két kis gyermek fekszik, a tarka, csikos vankoson. Leányka mind a kettő.

Csendesen pihegnek. Kicsi, sovány kezük szépen összetéve a takaró fölött. Est-ima közben lepte meg őket az álom. Szinte ott lebeg még arczocskáikon a néma áhitat, a gyermek-szin öntudatlan szent áhitata, melylyel Istennek halát mondtak, megköszönve, hogy megadta nekik mindennapi kenyerüket. A jó Istenke. Mert hogy egy kis tejeckket elfelejtett hozzá adni nekik!

A másik ágyban a férj fekszik. Csakugy ruhástól. Mos dölhetett le, mert pihegése nehéz, szakgatott. Kifaradt agyával küzködik az álom, az édes, a jótékony, hogy elűzze belőle a gondok fekete sátn-seregét. De amazok erősebbek. Nem hagyják legyőzni, sem elkergetni magukat.

Vadul kóvályognak fel s alá s gonosz vigyorgással, gunyosan serkentve sugják a fűtbe:

— Munkára! Munkára! Ne aludj! Kelj fel! A mi az a szál fagygyu-gyertya eltart, dolgozz, mert azután nem lesz miből másikat veuni: Fel! Fel! Éjfél rég elmul: hajnal közeleg! Érasztja a földet a világosság, S akkor az a sápadt poronty a lábaidnál felébred, megdörzsöli a szemét és kenyeret ker! Juttatsz neki, ha csak egy falatkát is, mert különben mit köszönj meg, estére kelve a jó Istennek?

— Fel, munkára! A szomszéd ágyban

ezia tegnap délelőtt tíz órakor nyílt meg s jelen voltak a következő püspökök: Császka kalocsai, Samassa érsei, Schlauch Lőrincz bíboros (Nagyvárad), Bende Imre (Nyitra), Bubicz Zsigmond (Kassa), Desseffy Sándor (Csanád), Hornig Karoly báró (Veszprém), Ivankovits János (Rozsnyó), Majláth Gusztáv (Gy. Fehérvár), Meszlényi Gyula (Szatmár), Rimely Karoly (Besztercebánya), Steiner Fülöp (Székesfehérvár), Szmracsányi Pál (Szepes), Hettyey Samu (Pécs), Fehér Ipoly főpát (Pannonhalma), Firczak Gyula (Munkács), Szabó János (Szamosújvár), Vályi János (Eperjes). Távol maradását kimentette: Mihályi Viktor (Balázsfalva), Hidassy Kornél (Szombathely), Zalka János (Győr), Pável Mihály (Nagyvárad) és Radu Demeter dr. (Lugos).

Vasárny hercegprímás üdvözvén a megjelenteket, a konferencia jegyzőjéül Hettyey Samuel pécsi püspököt kérte föl. Néhány jelentés tudomásul vétele után áttértek az autonómia ügyére. A múlt ősszel tartott püspöki konferencia csak az alapelvekkel foglalkozott és kiosztotta a huszonhates bizottság elaborátumát, melylyel szemben a kisebbség is kidolgozta a maga elaborátumát.

A konferencia tegnap már elvi megállapodásra jutván, elfogadta a 24-es bizottság tervezetét; a részletek kérdésébe azonban nem ment bele; tehát a püspöki memorándumot, amely éppen apróbb részlet-kérdésekkel foglalkozik — félretette, vagyis általa magát befolyásoltatni nem engedte.

A vitában résztvettek: Schlauch bíboros, Samassa érsek, Hornig, Szmracsányi, Steiner, Hettyey püspökök és Fehér Ipoly főpát.

Az autonomia szükségességét általában elismerték, de akkor a hierarkia szervezetet nem érintendők s a főpatronatust mégis biztosítandónak mondják ki.

Foglalkoztak — még pedig hozzájárulást mondva ki — a római zarandokut kérdésével is.

KÜLFÖLD.

Orosz birodalom.

Az az orosz mozgósítást, amelyet Kusk felé nem régen végrehajtott az orosz katonai

kormány — nem tekintik kívülről mások olyan ártatlan próbamegmozgításnak. Maga az afghán fejedelem szétromboltja az utakat, amelyek Kuskból Heratba vezetnének, talán nem akarja, hogy az oroszok azt a mozgósítást ide is megpróbálják kiterjeszteni; az orosz szaklepa Herold pedig komoly tárgyalás alá veszi ez ügyet. Azt írja:

»A külföldi sajtó mostanában nagyon érdeklődik a kis Kusk orosz falu iránt. A „Pol. Corr.” az orosz politika lényegét általánosságban helyesen adja elő a Kuskba tervezett kis csápatszállításról szóló legutóbbi pétervári közleményeiben. Minden kerülgetés nélkül ki kell jelentenünk: Egyáltalán nem igaz, hogy diplomataink és hadvezéreink valahol Közép-Ázsiában szem elől tévesztik az idegen határoktól; ellenben való igaz, hogy minden orosz határon gondoskodnak a békés, törvényes és rendezett viszonyok fönntartásáért.

Ez ugyan természetes, de úgy látszik, mégis hangsúlyozni kell. A nemzetközi érintkezésben hónapok óta tartó nyugtalanság következményei abban mutatkoznak, hogy ennek az érintkezésnek eddigi fiziognómiája megváltozott. Senki sem kezeskedik ugyanannak a balance of powers-nak, vagyis az erők ugyanazon egyensúlyának a fentartásáért, amely egyensúlyhoz régóta hozzászoktunk s amelyben hittünk. Itt beálló eshetőségek a világ minden részében érezhetőek lesznek és soká fognak hatást gyakorolni. Erre, mint minden, bizonyos nagy politikai célokat követő hatalmasságnak, komolyan készülnünk kell és igazságtalanság volna, ha orosz néven vennék fölünk, hogy azon a területen, amely Afganisztán és Perzsia között elnyúlik, mi is lökésületeket teszünk. Ha igazán van olyan hatalmasság, amelynek óvintézkedéseink nem tetszenek, természetesen senkinek sem fog eszébe jutni Oroszországban, hogy egy ilyen hatalomnak az eszközeit tubecsülje (!)

A orosz sajtó mostanában sokat foglalkozik Burgáriával. Nincs meglepőde a fejedelem mostani helyzetével, és követeli hogy Oroszországnak ezentúl többet kell gondolnia az általa főlzabadozott Bulgáriára. A Noojc Wremja állítólag biztos forrásból értesül, hogy Ferdinánd fejedelem és Karellov miniszter között komoly differencia támadt, mely abban is nyilvánult, hogy legutóbb mikor a fejedelem fogadta Ka-

ravelovo: nem adott neki kezet. A fejedelem a mellett mondja az orosz újság, rossz viszonyban van több miniszterével is, s a mi mindeneknél nagyobb dolog, Bulgária most olyan nagy pénzügyi zavarban van, hogy a kormány Bécshez szorul segítségért. Miért éppen Bécshez, kérde a N. W., hisz itt van Pétervár, a hol szívesen adnak Bulgáriának pénzt, hogy ne keljen Bécshez fordulni, de Bécs parancsainak engedelmeskedni. Az orosz lapnak ez az utóbbi ajánlata zért érdekes, mert Fetervárrott az orosz jótékonyági egyesület éppen most dolgozta ki a szófiai szláv egyesület terveit; az egyesület a mely igen gazdag szívesen ad pénzt, de a mellett bő jogokat követel a szófiai szláv egyesületnek, a mely hivatva van az orosz barát érzelmeiket mivelni és fejleszteni. Más orosz lapok Ferdinánd függetlenségét nyilatkozatával foglalkoznak s azt mondják hogy Oroszország sohasem ismerheti el a független bolgár királyságot, azért hiába való a fejedelemnek minden törekvése, hogy a czárt erre rábirja.

Ausztria-Magyarország Kinában.

A kínai eseményekkel, mint Bécsből jelelték, az ottani diplomáciai körök is sokat foglalkoznak. Azt hiszik, hogy a hatalmak döntő lépésre készülnek, hogy az özvegy császárné uramának végét vessék, hogy a pekingi követek már utasítást kaptak, hogy a trónváltozással szemben állást foglaljanak s mindenről azonnal teyenenek részletes jelentést. Bécsben meg vannak győződve, hogy az összes hatalmak egyöntetűen fognak eljárni Kinában, a miért is hadhajókat küldenek Kinába azok a hatalmak is, amelyeknek most nincs ott hadihajójuk. A Zenta osztrák-magyar hadihajó a napokban érkezik Hongkongba, hogy pekingi követünk rendelkezésére álljon. (Ezzel akarják bizonyítani az osztrák-magyar hajóhad erőitése nagy költségeinek szükségé és sürgősségét. Ezt kívánja a nagy hatalmi állás? Ez aztán nagy hasznót is, hajt Magyarországra nézve!)

Olaszország két hadihajót küld a kelet-ázsiai vizekre. A hatalmak el vannak határozva, hogy energikus közbelépéstől sem riadnak meg, ha a dolgok állása ezt megkövetel. Az európai kabinetek közt most tárgyalás folyik a kínai dolgokról. Kína pétervári, berlini és bécsi követe most a német fővárosban időzik s sokat tanácskozik a külügyek vezető embereivel.

egy öreg asszony, az édesanyád már haladók felben van. Orvosságot nem vehettél neki. De koporsót kell majd vened. Honnan? Miből?

— Fel! Ne pihenj! Dolgozz, a mig abban a szál fagygyertyában tart! Már alig tenyeroyi a hossza! Ébredj! Ébredj!

S a férfi felemelkedik. Az ágy nagyot recscsen mozgatára. Félénken, óvatosan kél, nehogy a lábánál szunnyadó gyermeket felébressze. Felá I, körüléz és önkénytelenül végig simítja gyűrött ruháját. Eszébe jut, hogy abban a ruhában holnap, azz, hogy még ma reggel az utcára kell mennie, emberek közé. Hirtelen megfordul.

A szomszéd ágyban halk nyöszörgést hall. Lassan oda lép s ijedten látja az öregasszony reá szegzett üvegesedett szemeit.

— Rosszabbul van anyám? — kérdezi tőle suttogva, hogy amazok meg ne hallják és aggodalmasan nyúl az édesanyja hideg, reszkető keze után.

— Nem, fiam, — nem! — hörghi az rekedten — csak úgy, mint máskor — nem rosszabbul. Igazán csak úgy. Ne — ne gondoldj velem! Láss munkához! Siess! Én — én — tudod az elébb — hogy felriadtam az álmomból... De majd mindjárt elalszom megint — megint...

Hazudott az öreg asszony. Hazudott. A fiát akarta elámitani, hogy az munkája mellett maradhasson. De ő rosszabbul volt. Ah, nagyon rosszul. Így még sohasem érezte magát. A homlokáról hideg veríték gyöngyözött alá. A halál verítéke. Egy-egy perczre me-

szünt gondolkodni. Nem jutott eszébe semmi. De aztán megint csak a fiát nézte, a ki az asztal mellett ült, hattal fordulva hozzá és irt, irt, irt. Azután arra gondolt, a mit az orvos mondott neki. — Hogy már nem soká viszi.

Tudta ő azt. Öreg ember betegségének halál az orvossága! De most — most —

Megint csak a fiát nézte. Titokban örült, hogy dolgozni látja s amazoknak holnap újra lesz mit enni. Neki akkorára már semmi sem kell. Érti, tudja. Csak még egy pár percz, aztán mindennek vége. Lassan-lassan betölti lelkét az elmulás érzete. Nem fél a haláltól, amely tán már a következő perczben magáévá teszi.

Csak a fia ne vegyen észre semmit, mert akkor aztán nem tud tovább dolgozni.

Mindinkább hidegfűlő kezével igyekszik a takarót az arcára húzni. De már nincs ereje hozzá.

Az egész, a mit tehet, — hogy fejét a fal felé fordítja, hadd gondolja a fia, hogy alszik.

Aztán — egy rövid imába kezd. A végét már nem tudja elmondani.

Egyet óhajt, aztán csendes lesz, nagyon csendes...

... A férfi pedig tovább ir az asztal mellett. A gyertya rohamosan fogy. Sietnie kell, hogy elkészüljön a munkával. Reggelre várják. Minden iv egy forint. Még az utolsó van hátra. Csak addig tartana ki a világítás! Ir, perczeg a toll a papíron, a mint végig

szánt rajta sötét, egyenes barázdákat hagyva maga után.

Lélek nélkül való munka, mely megöli a lelket. Az övét is megölte volna már régen, ha neki adta volna magát. De nem. Gépiesen, gondolat nélkül dolgozott. A lelke pedig másfelé járt. Ott, azoknál, akik tőle pár lépésnyire csendesen feküsznek s a kik számára az ő munkás keze teremti elő a mindennapi kenyeret.

A mostani munka jól fizet. Talán meg is marad egy pár forintocskája, ha lefizette a még hátralevő labkért.

Mi volna, ha a feleségének venne rajta egy jó meleg kendőt! A mostani úgy is olyan ócska, szakadt!

Szegény asszony! Megörülne neki!

De hátha inkább a nagyobbik gyerekeknek venne valami rahácskat, cipellőt! Olyan rongyos az is szekényke! Hanem akkor a másik.

Annak is kellene sok mindenféle: És öt sem szereti kevésbé, mint emezt! Amaz dideregjen, mig ez — nem, egyiknek sem vess semmit. Rongyoskodjanak együtt. A legkisebbnek sem. Annak csak tej kell, egyéb semmi. Hát kinek? Eszébe jut az édes anyja.

Most már tisztában van tervével.

Hát természetesen! Egy kis szárnyast vess majd az asszony és főz belőle jó erős levest. Az orvos úgy is csak azt ajánlotta, hogy jól táplálkoznék a beteg. Nohát meglesz. Ugy lesz. Abból legalább mindnyájan esznek. A kicsinyeknek kis jót fog tenni. Egy pár na-

Ausztria.

Az osztrák válság Prágából telegrafalják. Az új-csehek végrehajtó bizottságának tegnapi üléséről a következő kommuniké adták ki. A végrehajtó bizottság kelyesnek, és czélszerűnek találja, ha azt akarják, hogy a tervezet konferenciának tényleg az ausztria viszonyok rendezése legyen az eredménye. Szilézia és a többi osztrák tartomány nyelvi viszonyait, is igazságosar rendezzék. A cseh kiküldöttek ebbe az értelmében fognak működni. A végrehajtó bizottság azt indítványozta, hogy a csehek képviseltesék magukat a konferenciára. A párt nyelvi és egyéb követeléseinek megvitatására bizottság alakult.

Francia szenátorválasztás. Franciaországban vasárnap — Jan. hó 28. — volt a szenátorválasztás. Az eredmény nem változtatja meg a szenátus eddigi képét. A köztársasági pártok megtartották régi pozíciójukat és ép oly erővel térnek vissza a szenátusba, mint a milyennel ott eddig rendelkeztek. Csufos kudarcot vallottak a nacionalisták, a kik csak egyetlen jelöltjüket, Merczier tábornokot tudták behozni. Merczier is nagy és heves harc után győzött.

A háboru.

A rémület és a borzalom kiáltása zug végig az összes angol újságokon. A konsternáció, a mely kivétel nélkül minden arczról leolvasható, egyszerűen leírhatatlan. A francziák Szedan után nem voltak úgy kétségbeesve, mint az egész angol nemzet Buller lesújtó jelentésének közzététele óta. Buller azt mondta ugyan, jegyzi meg Daily Chronicle keserűen, hogy nincs megbátrálás s íme, mégis meghátrált! Majd hozzátesszi: Ladysmith fölszabadításáról most már természetesen szó sem lehet! Valamennyi újság a legnagyobb energiával követeli, hogy a hadügyi kormányzat térjen haladéktalanul vissza az eredeti hadműveleti tervhez; hagyjanak a Tugela mentén egy megfigyelő hadtestet, a hadsereg zömét pedig koncentrálják Strombergnél, a honnan azután aránylag sikeresen eljuthatnak egészen Bloemfonteinig és áttehetik a harczeret ellenes területre. Az újságok azt követelik továbbá, hogy a holnap összeülő parlamentnek az legyen a legelső dolga, hogy vizsgáló-bizott-

pig jól élnek. Akkor meg majd csak ad megint az isten.

— Mire az utolsó betűt leírta, a gyertya utolsó lobbant.

Megmerevült kezéből kiesik a toll, mely mintha csak az összekötő kapcsot képezte volna közte s a sivar élet közt, mihelyt elbocsátotta, az edzet, akaraterős férfi hirtelen megrokkadt. A munka láza eltűnt sápadt arczáról. Feje lehanyatlak, karjai erőtlennül csüngenek alá. Az egyetlen ablakra függöny gyanánt akasztott zöld asztalterítőn keresztül a téli hajnal bágyadt halovány világa szűrődik át.

S a sápadt férfi az asztal mellett kábultan, félig alomba dőlve látja, a mint a kis leánya eszen szopogatja a csirkézombot, míg a szobát a párolgó husleves illatos meleg gőze tölti be.

Minden nagytratóró vágya, a hajdan merész törekvés, az ideálért való nemes küzdelem minden ebban az egy köznapí kicsinyes tárgyban összpontosul.

Egy tányér meleg leves, a mit az övének adhat! Milyen boldogság!

És mosoly ül a fakó, színtelen arczra, szelíd derű ömlik végig a faradt vonásokon.

Még nem sejtí, hogy pár lépésnyire tőle fekszik egy szegény, szomorú halott, az öreg édesanyja, a ki most az egyszer, életében először, olyan nagyon rossz hozzájuk, hogy elveszi előlük azt a tányér meleg levest!...

Mert az a pár forintocská kell neki: kell — koporsóra.

ságot küldjön ki, a mely jelentést fog tenni az elkövetett hibákról és mulasztásokról. Követelik továbbá a minisztérium rekonstrukcióját és a hadügyminiszter elbocsátását, a külföld számára Angliában épült összes hadihajók visszatartását és a teengerészeti tartalek behívását.

Brüsszelben át — a legújabbban érkezett pretóriai táviratok, Buller táviratához szörnyű kiegészítéssel járulnak: hogy a burók a szót eljésztelmében megsemmisítették Warren hadtestét. Littleton hadoszlopa egymagányo:czszáznál több halottat és sebesültet vesztett. Warren serege az egész expedíció alatt háromezernél több halottat és sebesültet vesztett. A burók ezenkívül elvették az angoloktól tűzrészgüknek legnagyobb részét, úgy, hogy az angolok veresége valóban lesújtó és magánveselí a katasztrófa karaktere. A mi Bullernek az angol hadügyi hivatalhoz intézett jelentését illeti, erre itt azt jegyzik meg, hogyha Buller azt mondja, hogy serege egyetlen embert és egyetlen fontot sem vesztett el, ez nyilvánvalóan csakis a Tugelán való átkelésre vonatkozhatik, nem pedig a Spion-kop körül vívott harcokra, ahol az angolok veresége óriás nagy volt.

Az angolok tovább erőltetik magukat, hogy a háboru esélyeit megfordítsák: Londoni Jan. 29. tudósítás szerint a Times azt írja, hogy Roberts lordnak döntenie kell arra nézve, vajjon lehetséges és okos dolog volna-e újabb kísérleteket tenni Ladysmith felszabadítására. Valószínű, hogy előbb vagy utóbb olyan példátlan katasztrófanak a híré halljuk, amelyel csak Yorkstownnak az amerikaiak kezére való átadása hasonlítható össze. A Times azt ajánlja a kormánynak: gondoskodjék róla, hogy melébb küdessék ki 50.000 ember és tegyen lépéseket, hogy még 50.000 ember legyen kiküldhető.

A Morning post azt mondja, hogy a mai helyzetben mindenkélt azonnal készenlétbe kell helyezni a haditengerészetet minden eshetőségre; mozgósítani kell a miliciát, és be kell hívni az önkénteseket. A nemzet a külföld intervenciójának megakadályozása tekintetében bizik a haditengerészetben. (Már tehát ez is számításba jön? Ideje is! mert ez által mihamarabb végét érné ez az angolk részéről jogtalan és szégyenletes háboru.)

Tegnap este hadiparancsot tettek közé, mely további milicz-csapatok behívását, két gyalogezred és egy tüzérezred alakítását rendeli el. A rendeletet alighanem a honvédbizottság ülésén hozták.

Ide érkezett biztos hír szeriut Buller nemcsak Warren csapatait, hanem az összes csapatokat visszavonta a Tugelán át.

Az angol civilizáció.

Berlinből Afrikaiba indult bur tisztek hozzátartozóikhoz leveleket intéztek, melyek szerint az angolok különösen a háboru elején számtalan kegyetlenséget követtek el. Beszélnek arról és kezeskednek egyes német alattvalók, a kik jelenleg bur katonatisztek, arról, hogy az angolok védtelen nőket megkorbácsolnak. Azonkívül azt is emlegetik, hogy a harczmezőkön különböző foglyoktól elrabolták az összes ékszereiket és a készpénzt, sőt egyeseknek gyémánt gyűrűjüket ujjukkal együtt levágták. Egy bár tizt Kölnbe egyik hozza azt a r t o z ó j á h o z a z t i r j a, hogy ez nyilvánosságra bozassék, hogy a bur foglyokat az angol hadihajókon úgy tartják, mint a barmokat az istállóban, nem adnak nekik elég ételt, azonkívül mindnyáját arra kényszerítik, hogy mezitláb járjanak, valószínűleg a szökés megakadályozása czéljából. A berlini lapok mindezt nagyon keservesen teszik panasztárgyává és egyuttal megjegyzik, hogy gondoskodnak arról, hogy ezekről a kegyetlenségekről az összes európai kormányok értesüljenek.

Szinház.

A Bódi Ella gyengékedése miatt elhagyott „Hunyadi László nagy opera” helyett „Trilby” került színpadra tegnap — Jan. 29 — este közepes számú közönség előtt. Pedig az előadás zúfolva telt házat is megérdemelt volna; mert ha eltekintünk is a darabban kifejezésre jutó, önzetlensége miatt ritka, épen azért rokoonszenvet keltő barátságától a Quártier Latin könnyüvéru bohémjeinek; eltekintünk továbbá a modern körben téríhódító hyponosis hatása és romboló hatásának szemléltetéséül és csak az előadás színvonalát mérjük meg elfogulatlan bírálattal: azt mondhatjuk, hogy ez még a debreczeni színpadon is, a hol pedig gyakran látunk sikerült előadásokat — ritkítja párját.

Oly Trilby re mint T. Halmly Margit akár egyéni kedvességét, akár előadása művészetét, de még öltönye gazdagságát és eleganciáját tekintve is — büszke lehet Debreczen. Amikor a „Cirque de Bashibozoque” foyerjában halja Billye — Tóth Elek — gyalázó szemrehányásait... amikor Svengalitől szabadulva a jövő boldogság reményének adja át magát, ... amikor a Svengali képe látása a végzetes visszahatást idezi fel benne — a végső küzdelem és meghalás: olyan művészi alakítások, a melyeket a halás közönség méltán jutalmazott tapssal — nyílt színen, aztán még a vasfüggöny ajtajába kihívással is.

Komjáthy J., mint Svengali szintén nyújtott visszatartó szerepében oly alakítást a melyet még tőle is aligha élvezhetünk sokat. Ennek az egész folyamata nagy gondal áttanulmányozásra vall ugyan, de végküzdelmével és halálával érte el azt a művészi sikert, a melyet mi mesterinek mondunk, s az elismerés a mit nyert, az ő becsűvágát is kielégíthette.

Taffy — Bartha — Sandy — Tanay, — Billy — Tóth Elek bohémek és társaik mind; Vinárdné — Kiss Irén — Thomas Bagot — Sziklay Miklós — Mistréss Bagot — F. Csigaházy Etel mindnyájan hozzájárultak ahoz a sikerhez, a mi könnyen kibékítette a közönséget még azért a műsor változásért is, mely „Trilbyt” „Hunyadi László nagy opera” helyett adta cserébe.

Nem kell említés nélkül hagynunk azt a színpadi díszletet sem, a melyben az egész 3-ik felvonás léfolya „Cirque Bashibozoque” foyerjét, mert ennek látásából lehetőleg tudunk magunknak képeletet alkotni egy párisi ilyes intézet díszéről és nagyszerűségéről. — a — r.

Színházi műsor.

Kedden: Hunyadi László opera.

Szerdán: január 31-én délután ifjusági előadás: A szigetvári vértanúk.

Este: «C» bérletben Sulamith zsidó dalmü.

Csütörtökön, febr. 1-én «A» bérletben A görög rabszolga.

Pénteken, febr. 2-án «B» bérletben A hálókocsi ellenőre.

Szombaton február 3-án «C» bérletben Nora.

Vasárnap február 4-én délután Debrecen a holdban.

Este: Huszárcsiny.

H I R E K.

* A függetlenségi párt bálja.

Nem rég zajlott le a Bikában a függetlenségi kör pompás mulatsága, s íme február 24-ikére, farsang utolsó szombatjára ismét kilátásba van helyezve egy olyan mulatság, melynek hamisítatlan magyaros jellege, pompás sikere évek óta ismeretes közönségünk előtt.

Február 24-én lesz ugyanis a függetlenségi párt, a mi pártunk bálja.

A ki igazi magyar mulatságon akar részt venni, az készüljön e napra. Jó kedv, vigasság fogja uralni e napon a Bika fényes dísztermét, deli magyar ifjak és leányok fogják lejteni a magyar tánczok végtelen sorozatát.

A mulatságon ott lesz szeretve tisztelt képviselőnk, **Thaly Kálmán** is. Legyen tehát ott minden magyar ember, s legyen előtte emlékeztetés az a magyar multság, melyet a debreczeni szívvvel lélekkel magyar függetlenségi párt rendez.

* A jog és pénzügyi bizottság ülése.

A tegnapi delután, V e c s e y Imre tanácsnok tb. főjegyző előklete alatt megtartott jog- és pénzügyi bizottsági ülésnek főtárgyát a városi szeskereskedés ügye kepezte. A jog- és pénzügyi bizottság, ez alkalommal volt hivatva véleményt mondani, a felett: fenntartása-e a város a szeskereskedést vagy nem. Mindjárt az ülés elején hosszabb vita indult meg. **Bakonyi Samu dr.** azt indítványozta, hogy a kérdés vételessék le jelenleg a napirendről még pedig az okból, mivel sem a főszámvevő sem az ötös ellenőrző bizottság, sem pedig a felügyelőbizottság által beterjesztett számadatokat nem volt elegendő ideje a bizottságnak áttanulmányozni és átvizsgálni, ép ezen okok miatt ne tárgyalja a bizottság, hanem adassék vissza, hogy teljesen elkészített számadatokat terjesszenek be s hogy a min. által megkivánt tüzetes kezelési szabályrendelet javaslat is készítettessék el, ami most nincs meg s tüzetessék ki újabb tárgyalásra egy márcziusban tartandó rendkívüli közgyűlésre. Ezt az indítványt azonban nem fogadták el. Hozzafogtak a tárgyaláshoz. Felolvasták a főszámvevő, az ötös biz. és végül a felügyelő biz. jelentését. — A főszámvevő jelentésében a szeskereskedés múlt évi jövedelmét 24,548 frt 97 krban mutatja ki, az ötös biz. s felügyelő biz. ellenben csak 13,469 frt 37 krt mutat ki. A két összeg közötti különbséget 11,079 frt 60 krt sem az ötös, sem pedig a felügyelőbiz. nem fogadta el nyereségnek, mert ez az összeg már a múlt évben fedezetet nyert. A felügyelőbiz. jelentésében azt mondja, hogy júniusig teljesen együtt kezelék a szeskereskedést a fogyasztási adóval s azóta is csak egyes tételek kezeltek külön. A múlt évől nem terjesztették előbbök sem a nyereség, sem a veszteségszámlát s egy nem voltak abba a helyzetben most sem, hogy tiszta képet szerezzenek, de a tüzetes vizsgálat mégis 13,469 frt 27 krt tiszta kasznót eredményezett. Indítványozza a felügyelőbizottság, hogy a szeskereskedést továbbra is fenntartsa a tanács, a kezelőbizottság felelősége pontosan és szigorúan állapítottassék meg s rendes kettős könyvitellel vezettetessék a könyvek. Hosszas vita fejlődött ezeután. **Komlóssy Dezső, Márk Endre, Zádor Lajos, Király Ferencz, Szántó Győző** s még számosan szólottak az ügyhöz. Az volt a kérdés, tudomásul vételessék-e a felügyelő bizottság jelentése s a beterjesztett számadás s ennek alapján megadás-sék-e a felmentés az ellenőrző bizottságnak. A felszólalók többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felmentvényt nem adhatja meg a bizottság, míg az előző 98 évi mérleg helyessége megállapítva nincs. A szavazás alá bocsátandó kérdés feltevésénél is vita volt. Végül az elnök előterjesztette **Márk Endre** s **Bakonyi Samu** indítványát: a míg az 1898. évi mérleg helyessége megállapítva nincs, a felmentvényt a bizottság nem adhatja meg. Ezt az indítványt egy szótöbbséggel nem fogadták el. Ezután szavazásra került a sor arra nézve, javasolja-e a bizottság a szeszüzlet további fenntartását. Kileoczen szavaztak a fenntartás mellett, nyolczan ellene. Tehát egy szótöbbséggel javasolja a bizottság a szeszüzlet feutartását.

* **Az Osztrák-Magyar Bank debreczeni fiókjának ügyforgalma.** 186.693,000 forint a ruga z elmúlt esztendőben az Osztrák-magyar Bank K e r n

n o f f e r József által vezetett debreczeni fiók-
iötzetének pénztári forgalma. Ezen összeg-
gel a debreczeni fiók, a bécsi és budapesti
fiótelepeket is számítva, a bank intézei sor-
ban a monarchiában a hetedik helyre emel-
kedett s Magyarországon egyetlen fiók sem
előzi meg. 1898-ban 160.491, forgalmával
nyolczadik helzen állott. Az 1899-ik és 1898-
dik adatokat egymás mellé állítva, a pénzü-
gyi műveletek minden ágában nagy emelke-
dést találunk, ami a hitelkereslet rendkívüli
növekedésében találja magyarázatát. A fon-
tosabb adatokra szorítkozva, a pénzművele-
tek múlt évi eredménye a debreczeni fiókin-
tézetnél, melyhez Debreczen és Szathmár szab.
kir. várdok, Hajdu, Jász-Nagy-Kun-Szolnok,
Szabcs, Szathmár, Maramaros, Uzocsa és
Beregvármegyék tartoznak, a következő volt.
N y e r s j ö v e d e l e m 234,844 frt,
44 kr., (169.738 frt, 33 kr.)

T i s z t a n y e r e s é g 164,275 frt
26 kr. (109.763 frt 73 kr.)

V á l t ó t á r c z a állaga decz. 31-én
4.950,774 frt 60 kr., (4.491.130 frt 57 kr.)
L e s z a m i t o l t a t o t t 56957 drb
váltó 21,828.629 frt 57 kr. értékben (48979
drA váltó 18,946,803 frt 78 kr.), A váltóössz-
szeg átlaga darabonként 393 frt (387 rt) volt
A lejáratú idő átlaga 73 (75 nap).

É r t é k p a p i r o k r a 1,242,164 frt
(1.068.200 frt.) kölcsön adatott.

A g i r ó - f o r g a l o m n á l b e v e t e l
41,829,344 frt 17 kr. (47,626.300 frt 11 kr)
kiadás 51,901.180 frt 30 kr. (47,525,822 frt
05 kr) volt a követelések állománya deczember
31-én 141.907 frt 11 kr., 213.740 frt
24 kr). A zárjelbe tett számok 1898 2ki
adatok.

* **A közvilágítás rendezése** ügyében
kiküldött bizottság munkálatával elkészült s
m délután 3 órakor **Körner Adolf** tanács-
nok előklete alatt ülést tart. A bizottság
muukátaikat a legnagyobb valószínűleg szer-
int már e jövő heten a nagybizottság elé
terjeszti.

* **A kereskedelmi csarnok estélye.**
A kereskedelmi csarnok tagjai szórakoztatá-
sára február 4-én saját helyiségében estélyt
rendez. Az erdemesnek ígérkező estély műso-
rából kiemeljük, hogy a felolvasásnál közre-
működik az irodalom két jelese: **Brodny Sándor**
és **Szomaházy István**, énekel pedig **Perényi Margit** a debreczeni
közönség kedvence szerepel a műsorban.

* **Az özvegy trónörökösné esküvője.**
Sátoraj-új helyi tudósítónk legjobb forrásból
nyert értesülése alapján táviratozza, hogy
Stefánia özvegy trónörökösné esküvője mári-
cius 10-én lesz és pedig **Miamarebaa**, a hol
az új pár hosszabb ideig marad.

* **A Magyar Ujságkiadók országos
szövetsége** vasárnap délelőtt 11 órakor a
Royal-szálló külön termében választmányi
ülést tartott. Az elnök jelezte, hogy bár a
hírlapbélyeg eltörlésének törvényjavaslata még
az országgyűlés elé terjesztve nem lett, mégis
a hírlapbélyeg eltörlése máris biztosítva van.
A hirdetés-ügy rendezését vitatták meg aztán
és pedig abban az értelemben, hogy az a
többkevesbő avatlatlan elemek kezéből ki-
vételssék és a hírlapkiadók közvetlen befo-
lyása alá helyeztessék. Élték viá indult meg
a revolvér lapokról, melyek csakis egyes al-
kalmakkor jelennek meg zsarolási czézből. E
tárgyra vonatkozólag javaslatot dolgoznak ki.
A legközelebbi közgyűlést Pécsen tartják
meg.

* **Folyó heti bűnügyi végtárgyalások.**
1900-ik év január hó 29-én hétfőn már letár-
gyaltattott ifj **Barcsay Miklós** s társa ellen —
sikkasztásnak tekintendő büntetért, az első
60, a másik — neje 20 korona büntetésre
ítélteit. Január hó 31 Szerdona tárgyalatik:
id. **Alföldi Imréné** s társa ellen, — **Lopás**
büntette, **Karacs (Katoná) Róza** s társa ellen
— **Lopás** büntette. Február hó 1-én Csütörtök-
kőn **Onádi Antal** ellen, sulyos testi sértés vét-
ségeért **Molnár Albert** s társa ellen, — távirad
rongálásért. **Rostás Adám** s társa ellen, **lopás**
büntette, **Loda István** ellen, összbüntetés.

* **A sececiós bálban** fáradozó táncz-
rendező urak kéretnek, hogy csütörtökön
délben háromnegyed 12 órakor a „Bika” ét-
termében egy pohár sörré megjelenni szives-
kedjenek.

* **Influenza Rómában.** Az influenza
egész Olaszországban terjedőben van. Egye-
dül Rómában, több mint 20.000 ember fek-
szik e betegségben, melyet öregek és fiatalok
egyaránt megkapnak. A pápa elrendelte, hogy
az összes templomokban imádságokat mond-
janak, — Turinban mondhatni a lakosság
fele influenzában van, sőt gyakoriak a halál-
esetek is.

* **Zichy Jenő gróf Párisban.** Párisból
írják: **Zichy Jenő** gróf, aki tanulmányut-
ján egy hét óta a francia fővárosban időzik,
látogatást tett több politikai és irodalmi elő-
kelőségnél, köztük **Deschanel Pálnál** a képviselő-
ház elnökénél. **Deschanel** vasárnap vizionozta
a látogatást a grófnak a Hotel des deux Mon-
desben levő lakásán s személyesen hozta el
Zichynek a meghívót **Loubet** köztársasági elnök
estéjére. **Zichy Jenő** gróf a francia főváros
körében mindenütt nagyon szives fogadásra
talál s az-iai útja iránt a vezető körökben
is nagy érdeklődés nyilvánul. A lapok hosza-
ban ismertetik Zichy ázsiai kutatásait.

* **Czech tábornok nyugdíja.** **Széll**
Kálmán miniszterelnök tudvalevőleg 2080 kor.
nyugdíjat biztosított Czech tábornoknak, a ki
most Amerikában él. A miniszterelnökség most
küldötte meg a kolozsvári ereklyemuseumhoz
a nyugdíjnak évnegyedes részletet s egyúttal
kérdést intézett a tábornokhoz, hogy félelv,
évnegyedi vagy havi részletekben óhajta-e a
nyugdíjat felvenni. Az ereklyemuseum a főispán
utján előterjeszte te, hogy a tábornokra nézve
a havi részlet előnyösebb s így valószínű hogy
már apriistól kezdve a havi részletekre tér-
nek át.

* **Felépült huszártiszt.** Lapunk egyik
számában megirtuk **Bánó Lehel** hadnagy le-
vágásközbeni balesetét és most örömmel ér-
tesülünk, hogy a nevezett hadnagy teljesen
felépülve vonult be 8 heti szabad agáról,
hogy szolgálatát megkezdje.

* **Meghívás,** a **Petőfi-dalkör** által 1900.
január hó 30. napján, azaz Kedden délután 6
órákor a **N.-Csapó u. 50. sz. a.** háznál tartandó
választmányi ülésre. Tárgyak: 1. A debreczeni
Dalegylet átirata a kerületi dalos szövetségbe
lépés tárgyában. 2. A Márczius 15-iki ünnep
3. Jelentés a zászló ügyben. 4. Folyó ügyek.

* **Eljegyzés.** **Barcza Barna** ev. ref. tanító
eljegyezte özv. **Szűcs Antalné** kedves s szere-
tetre méltó leányát **Etlikát**.

* **A kölcsönös-segélyező-egylet** igazga-
tósága figyelmezteti a belépni óhajtó tagokat,
hgy február hó 1-től az ujonnan váltott
könyvek után már késedelem lesz fizetendő.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül dus
valasztékban minden versenyt
kizárólag legolcsóbban kap-
hatók **Hoffman** és **Kronovitz**
könyvnyomdájában, a főpostával szem-
ben.

IRODALOM.

A „**Vasárnapi Ujság**” január 28-ik
száma 18 képpel s a következő tartalommal
jelent meg: „**József főherceg Fiumében**” (ké-
pekkel: **József főherceg** neje leányaikkal
József Ágost főherceg és családja, **Fülp** or-
leansi herceg, **Koller** utóda legújabb fény-
képei után, s képekkel a **fiumei villáról Klósz**
György fényképei után). — „**Orosz költőkből**”
Puskin, **Lermontov**, **Nyckrazov** és **Tolsztoj**
Elek költeményei, oroszból fordította **Szabó**
Endre. — **Regénytár**: „**A számarrend törté-
nete**” **Elbeszélés**. **Irtá Jókai Mór** (Goró **Lajos**
rajzaival.) — „**Ne vigy minket a kísértetbe.**”

Elbeszélés. Irta Mark Twain (képekkel.) »Farsangi ajakok.« Ebeszélés. Irta Vértessy Gyula (képekkel.) — A géptan az utolsó század alatt. — Klotild főhercegnő budapesti palotái (képekkel.) — A levéltitok kiképzése. — Női tengereszek. — A Delazona-öböl kulcsa (képekkel Lorenzo-Marquezból.) — Kafferek a dél-afrikai portugál gyarmaton (képekkel.) — Egy hid fölrobbantása a dél-afrikai csatatéren. (képekkel.) — Legidősb gróf Bethlen Miklós (arczképekkel) Farkas Emódtól. — A szamar-ünnepek a közép-korban. — Irodalom és művészet. Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Keptalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára a nyedévre négy korona, Politikai Ujdonságokkal és Világkrónikával együtt hat korona, Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a »Képes Néplap«, legolcsóbb újság a magyar nép számára, fél-évre 2 kor. 80 fill.

Az új antiszeptikus szer, amely különösen száj- és fogápolásra alkalmas, az oly gyorsan megkedvelt **Kosmin**-ban található. Ez fertőtlenítő erejénél fogva fölülmul minden más száj- és fogvizet, anélkül, hogy a fogakat a legkevésbé is megtámadná, ize pedig rendkívül üdítő. A berlini fogorvosok társulatának egy adott alkalommal tartott gyűlésén Dr. Blume Berlinből a Kosmin szájvizet rendkívül ajánlotta; nemkülönben más tekintélyek is korszakos jelentőségűnek mondják a találmányt.

Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható gyógyszer-tárakban, jobb drogua- és illatszertüzletekben. Vezérképviselés: Maximilian Fessler Wien III. Hintere Zollamtsstrasse 3. Nagyban raktár Budapestén Török Józsefnél.

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó a cziroktermelésről.

A hosszú téli esték legalkalmasabbak arra, hogy a gazdak ügyes-bajos dolgaik felett elmélkedjenek. — Megnépe-ünek ismét a casinók, gyakoribbá valnak az egymás közötti érintkezések s járja a szóbeszéd a mult eseményeiről, a jövő kilátásairól. — Ily összejövetelek s érintkezések legalkalmasabbak arra hogy a sajtóban megjelent közlemények is eszmecsere tárgyává tessenek, s épen ezért alkalom-szerűnek tartjuk alábbiakban egy oly gazdasági érdekű cikknek közzétételét, mely a gazdaközönség figyelmét méltán megérdemli.

A cziroktermelésről van szó, s nevezetesen arról, hogy vajjon érdemes-e minálunk annak termelésével foglalkozni, s ha igen, hogyan járjunk el annak termelésénél.

Az első kérdésre határozott igennel felelhetünk, mert a mint több rendelkezésünkre álló termelési adatból kitűnik, annak termelése, különösen az alföldön, hol a tavaszi szalmagabonának amúgy is keves termést szolgáltatnak — a termelési tényezőket illetőleg semminemű akadályba nem ütközik, sőt igen jövedelmező.

Kat. holdanként 5—10 métermázsza szakkaltermést számítva, hazai gyarosaink azt 10—14 frtjával fizetik, s ezenkívül még 25—30 hektoliter magot is nyerünk, mely mint abraktakarmány-pótlék igen jól értékesíthető. — A művelési költség tehát busásan megtérül, s ha hozzávesszük még azt, hogy hazai gyarosaink a feldolgozandó nyersanyag szükségletét az itteni termések nem fedezik, úgy azt hisszük szükségtelen részletesebben fejtegetni azon kérdést, vajjon érdemes-e nálunk czirot termelni vagy sem.

Áttérve a másik kérdésre, álljanak a tudnivalók következőkben: talajjényleg legjobban a jó erőben levő középkötöttségű talajban nyer kielégítést, vagyis olyanban, mint a mint a tengeri termelésre is legalkalmasabb. Ott,

hol a talaj nedves, tulköttött, a hol a tengeri nem diszlik, ott a cziroktermelés sikerére sem számíthatunk. A talajnak előkészítése az elővetemény szerint módosul s a szerint, amint répa, dohány, lóhere, luczerna, vagy gabona felek után vetjük, több, illetve kevesebb szántást adunk, — de semmi esetre sem szabad elmulasztanunk az őszi mély szántást — a melyet tavasszal a vetés előtt egy közép mély szántás követ.

Tavasszal kizárólag egy exstirpálás célhoz nem vezetne, mert a czirok vetési ideje későre esnék, a talaj nagyon elgyomosodik. A trágyázást nemcsak megtűri, hanem meg is kívánja, s e tekintetben úgy az istállótrágya mint a műtrágya alkalmas az illetőleg ugyan úgy járunk el mint a tengerinél. — Ve es április 20-tól május hó első napjaig történjen, 50—60 centiméter sortávolságban kat. holdanként 7—8 kilogramm mag felhasználásával. Kikelése után egy könnyű vasboronával a sorokkal keresztirányban megboronálandó a kisebb gyomok eltávolítása, a talaj felső rétegének lazítása céljából.

Május hó utolsó napjaiban, midőn fejlődésében már mintegy 10 centiméter magasságot ért el, az első kapálásban rész-sűlhet, melyet június hó végefelé a második kapálás s ezzel egyidejűleg az egyezés követhet 15—20 cm távolságra. — Nagyban való termelésnél ezen munka géppel is eszközölhető, nevezetesen, olyan nagy állítható kapak segítségével, minőt a répa kapálására szoktak használni. — Az egyezést nagy gonddal kell végrehajtani, mert ettől függ a termelés sikere. Az egyezés után a czirok töltőgetete következik akkor a midőn az 50—60 centiméter magasságot elérte.

Érése szeptember 15-től október 10-ig tart, s ismertető jelül az szolgálhat, hogy a buga sárgás színt kezd nyerni. — A levágása vagy úgy történhetik, hogy a szakalagat mindjárt a helyszínen levágjuk, a levélrészeket megakarítjuk, s kisebb kékbe kötjük, vagy pedig az egész szárat levágjuk, s mintegy 60—80 százból egy kévét kötünk s azokat száradás céljából csomókba kötve összetárogatva felállítjuk.

Nyolcz-tiz napi száradás után hozzaláthatunk a magvak letakarításához, mely legjobban a fésülő padok igénybevételével történhet oly módon, hogy a padon lefektetett czirokszakált egy tompa élű s kemény fából készült fakéssel fésülgetjük mindaddig, míg a mag a szakállról le nem jön. A magtól megfosztott száraz azután osztályozandók és pedig úgy, hogy az igen hosszú és hosszú bugák egy osztályt, a középhosszu és rövid bugák ismét egy osztályt s végül a sajtajtások rövidszálu bugái s a visszagörbült bugák a harmadik osztályt képezik.

A boldog aggkor.

— Szentesi levelezőnkől. —

Az élet rendes körülményei között, örömet s boldogságot inkább érez a gyermek, a kinek játéknál egyéb gondja nincs, mint akár az ifju, ki szomjuhozva keresi korának örömeit, vagy akár a férfi, ki munkáját szereti s annak gyümölcseit élvezzi. Leginkább sajnálatra méltó bizonyára az, ki elérve az aggkort szeretteinek ragaszkodásában is csak akkor gyönyörködhetik, ha egészséges. Valóban különösen ebben a korban olyan kincs az egészség melyre ugyan jól kell vigyazni. Ha valamely eset folytán elvesztjük egészségünket, mily boldogság, ha újra fő találhatjuk, s mily megnyugvás az élet még hátralévő napjaira. — Vigyáznunk kell, hogy egészségünk nagy rázkódtatásnak ne legyen kitéve, a legfontosabb elővigyázati rendszabály az, hogy vérünk tisztaságát, erejét megőrizzük. Csak akkor tudunk a betegségeknek ellentálni, melyeknek nagy hatalmuk van az elgyengült szervezetben. Csak a vér ereje biztosíthat, egészséges aggkort gyengeség nélkül. A bánat, szomorúság, mely mindenkinek sorsa nem győz le oly gyorsan s könnyebben elviselhetővé teszi a lelki és testi szenvedéseket. A vérnek egy hatalmas helyre

állítója bámulatos eredményt ért el gyermeknél, ifjunál és öregeknél. Elmondjuk Berényi Istvánné urhölgy (Szentes) esetet, ki oly nagy korban is vissza tudta nyerni virágzó egészségét.

— Jóllehet előrehaladott koru vagyok — írja — a Pink-pilulákat olyan eredménnyel alkalmaztam, a minőt hatvan éves korom mellett már igazán nem reméltem. Ma igen jól érzem magam, és boldog vagyok, hogy ön: fölhatalmazhatom soraim közlésére.

A Pink-pilulák, mint a vér legjobb helyreállítóit minden a vér gyengesége által létrejött betegséget a legnagyobb sikerrel gyógyítanak. Ilyen a vérszegénység, a sárgaság, ideg betegségek, gyomor- és bélbajok, reuma és izomgyengeség. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszer-tárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tárában, **Budapest, Király-utca 12.**

CSARNOK.

A bünhődés.

A hegyek legmagasabb csucsán áll egy magas fa; egyik oldalát zöld repkény futotta fel, a másik megfeketedett oldala egy katastropha nyomait mutatja,

Az első őszi dér megcsipte a zöld leveleket s a mint a felkelő napsugarak felolvasztják a dérszemeket, a levelek hirtelen megsárgulnak s csöndesen zizegással hullanak le a mohalepte földre.

A vén törzs körül csupa apró cserjék csoportja takarítja a hegyoldalt, világos jelűl annak, hogy itt nem régen erdő-tarolás volt s a vén törzset mintegy utjelzőnek hagyták meg.

A kis cserjék ijedve rázkódnak meg a csipős dértől s még egész nyáron a dalos márdarkákat ringatva ügyet sem vetettek a vén anyára, most mind felé fordulnak s rémülve látják a vén fa megszenesedett oldalát; aggodva faggatják a lezajolt eseményekről.

A vén fa nyugalomra inti picziny csemetéit s komoly méltósággal kezdi elbeszélését,

— Asszonyi hütlenségnek lettem áldozatává.

Nézzetek oda le a völgybe, hol a lábainknál feltörő forrás vize elfolydogál; ott lent van egy kis falucska. Lakói mind csupa jó és becsületes emberek. Ritka hely, melynek népe oly benső egyetértésben élnek egymással.

Az elmúlt tavasszal történt, hogy messze idegenből egy teljesen ismeretlen ifju pár telepedett itt meg. A férfi levele. levente-alak, a nő bájos, mint a tavaszi hajnal pirkadása.

Kik ők? Honnan jöttek? — senki sem tudta. Soha egyetlen levél, egyetlen újság nem érkezett számunkra, — Egy parkszerű udvarban laktak.

Égész napot otthon töltötték, csak esteli alkonyatkor mentek ki a szabadba sétálni; szorosan egymáshoz simulva. édes csevegés között haladtak a falu végén levő ligetig. Itt leültek egymás mellé s boldog suttogásuk belevegült a liget fáinak esti szellő okozta suttogásába.

Ugy látszott, hogy ők egymásnak egész világ s mintha minden meg lenne halva körülöttük; csak ők s csak egymásnak élének. Mikor azonban a fülemüle elkezdte szerelmi csatogását, ők is közelebb simulak egymáshoz. Egy meleg ölelés, egy forró csók... s ebben ki volt fejezve minden... Csak a nő rettent föl olykor-olykor s mintha szédület fogná el, tántorogva dőlt az erős ifju mellére.

— Hátha megtalál? Hátha szemeimbe kájtja a hütlenség vadját? Hátha kiragad innen, visszavisz otthonába s kényszerít, hogy őt szeressem? Oh, Ernő, megöl a szegény, ha mint szökevényit fog visszavinni; megöl az aggodalom, hogy hatalmát, zsarnokságát

ismét érezteni fogja velem! Hiszen ismered, mily dacos elszánt ember s föltevésében mily kitartó! De legyen bármi, én többé hozzá nem megyek: fiatalágomat boldogtalanságban nem töltöm. Vén törzs nem tud a fiatal folyondárnak elég oltalmat adni.

Ugy-e, Ernő te léssz az én erős oltalmam, meg védesz te engem mindentől? — S oly eszékelve tekintett föl az ifju kipirult arca mintha egyedül csak tőle várhatna oltalmat, szabadulást, viasztalást.

— Ne félj, édesem, mond az ifju, retentő erejű karjait kifeszítve — míg e két kart biron, mindentől megóvlak, csak légy nyugodtan. — A harc, az összeütközés ugyan kikerülhetetlen, mert ha az ocean mélységének fenekére rejtőzünk, ott is megtalálna a vén zsarnok, de ne félj, szerelmünket az Isten védi!

— Ugy, ugy, Ernő, te jó vagy, te megvigasztalsz. Szükségem is van erre, mert eskümet szegtem meg s félek az Isten sújtó haragjától.

Eközben az ifju pár elindult haza felé. Így folytak napjaik, váltakozva a mérhetetlen boldogság a nőnek kétségbeesésével.

Egy napon ismeretlen férfiak jelentek meg az ifju párnál. Alig ültek pár percig, gyorsan távoztak, de e látogatástól kezdve az ifjak boldogsága föl volt dülva.

Még csak két este tették meg rendes séfájukat; csak két este hallgatták a fülemile csatogását, csak két este simultak egymáshoz, de úgy tetszett, mintha az ölelés szorosabb, a csók hosszabb, az egymásra irányított tekintet mélyebb lett volna, mintha az örökkévalóságot akarnák az együttlétbe belevarázsolni.

Mondtam, ugy-e, — szakítá meg a csöndet a nő — hogy ránk talál a vén sas s akkor jaj nekünk, mert körmeivel szétmarcsangol... Istenem, én oly nagyon félek.

— Ne félj édesem, karjaim, fegyvereim még soha sem hagyak cserbe. Egy heves összeütközés s a vén sas holtan terül el és mi mentve s örökre egymáséi leszünk.

Harmadszor festé rózsaszínre a hajnal a tiszta eget, midőn az idegenek ismét megjelentek. Ezuttal heten jöttek. Pillanatra megálltak ismerősünk lakása előtt.

Bent a lakásban e férfi harcra készen. A nő puha vánkósán pihent; a föléje hajló férfiúnak meg egy hosszú csókot nyomot ajkára; a férfiú bucsut intett, azzal kiment s az utcán várakozó kocsiira hagott föl. Megindult a menet a hegy lába felé.

Látjátok amoda lent azt a szép pázsitos tisztást, ahol a falu ifjai nyári délutánoként szoktak játszani? E helyre jöttek az idegenek, hogy két ádáz ellenségnek vád gyűlöltetését kiegyenlítsék,

A harc feltételei borzasztók voltak: kétszer polyóváltás, sikertelenség esetén folytatás karddal a végkimerülésig.

Szembent találjuk végtére a két esküdt ellenfelet: az ifju leventét és a vén sast. Ezuttal az ifju rabolta meg a vén embert, elszakítván tőle azt a kincset, melyet mindének fölött szeretett.

A segédek utolsó kísérletet tettek a kibékülésre és sikertelenül, mert az öreg, de harczedett férfi hevesen tiltakozott. Látszott, hogy keblében vihar dül, hogy bosszuért libeg. Kettőjük közül egyik fölőleges itt a földön s a végzet szomorú rendelése, hogy egyikük a másik kezétől muljék ki. — Nem volt tehát egyéb hátra, mint hogy a segédek folytassák szomorú kötelességüket.

Ez alatt lent a völgyben szomorú esemény történt. Az ifju nő lelkén kétségbeeső fájdalom nyilatott át, Hirtelen fölugrott ágyából, felöltözködött s rémes kiabálással rohant végig az utcán, a mezőn, fel ama tisztás felé.

— Ne bántsátok egymást! Én vagyok az esküszegő! Én vagyok a bűnös! Az én véremet ontsátok ki! — kiáltozó a szerenásélen nő.

Főnt a tisztáson a segédek kímérték a distantiát. Valami kínos nyomás nehezedett

mindenikök kebelére, mikor kezökbe adták a feleknek a gyilkos szerszámokat. — Némáság lepte meg a tisztást; a fölkelő nap gyászfátyolt öltött magára a völgyből felemelkedő ködből, a közreműködő férfiakat hálál-sáppadtság fogta el, amint helyeiket elfoglaltak; kínos meglepetésükben észre sem vették a kísérteties sikoltozást, melylyel az ifju nő felejük közeledett.

— Egy, kettő... három! — számlálta a vezénylő segéd... E pillanatban két fegyvernek egygyé olvadt dördülése hallatszott s a füst még oszlani sem kezdett, midőn mindkét fel tántorogva bukott a puha pázsitra. Orvosok, segédek előrohantak s constatálták, hogy mindkét lövés felétlenül halálos.

Az áldozatok lelkei éppen akkor szálltak el az örök békeség otthonába, égő szívüket éppen akkor hüté le a mngsemisülés fagyá mikor az örületesen rohanó nő oda érkezett...

— Gyilkos, én kegyellen gyilkos — orditozó — megöltelek benneteket!... Átkozzátok el engemet az örök kárhozatra! S azzal, mielőtt a férfiaknak csak eszükbe jutott volna, hogy az őrijöngőt megfékezzék, eszeveszett rohanással indult a hegycsucs felé. Árkon, tuskén, hegyszakadékon keresztül uttalanul jött erre felé.

Ez alatt mintha az ég is gyászolni akarna a retentő drámát, a ködből felgyülemelő sötét felhő mögé bujt. — A feleg egyre nőtt, egyre sötétült, vérszesen kavargott; az ég alján már tompa moraj jelzé a készülő zivatart.

Mire az őrijöngő nő egyre orditozva megtépett ruhával, megvérzett arccal s esztévesztve egy déltájt ide a csucsra felerkezett s lombjatom alatt térdre hullt, a zivatar iróztató módon nühöngött; a jég nagy szemekben zuhogott, az eső ömlött, a villámok egymást érték, c-attanás, dörgés pillanatra sem szűnhet.

A kimerült nő végső kétségbeesett erőfe szíriással emelé égre tekintetét.

— Isten, ki egyedül vagy igazságos égen és földön, Te látod az én bűnömöt, Te látod az én nyomorult léletem... Születtem, szenvedtem s végül gyilkoltam! Ez az én életem! Oh, küldj villámból egy sugárt nyomorult fejemre, had adjon a Te büntetésed nekem vigasztaló halált!...

S a felhők megnyiták; egy iróztató csattanás rendíté meg e hegyet; egy hatalmas villám lecsapott; összezuzott egem s lesújtá

a szenvedű, őrijöngő nőt, kinek lelke most már összeforhat azéval, kit oly hön szereztett...

A babonás emberek nem mérték a hullát innen leszállítani; itt hantolták el... Nézzétek, itt lábatoknál van a sir; itt végződött egy szerencsétlen élet utolsó pillanata...

Igy végzé beszédét a megrongált vén fa; a kis cserjék borzadva rázkódtak meg; lehulló leveleik befedték a magánosan álló sirhantot.

Nyílt-tér.

Hangok a közönség köréből.

Köszönőirat Amerikából.

(Eredetiből magyarra fordítva.)

Tek. **Wilhelm Ferenc** gyógyszerész urnak

Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

New-York 18/V. 98.

Jó Urám!

1895. november 12-én oly foku rheumatizmust kaptam, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hónapig feküdtem egy helyben a nélkül, hogy megmozdulhattam volna. Testsúlyom 175 lbs-ról 130 lbs-re ment vissza, jelöl ama borzasztó fájdalomnak, melyeken évente átmentem. Kiprobáltam mindenféle gyógymódot, a mit valaki csak valaha használt s melyet az orvosok kitaláltak, egészen a villamos török fürdőig, de azért annyira nem érzem magam jobban, hogy legutolsó kezű orvosom nem akart tőlem díjazást elfogadni, miután nem tudott rajtam cseppet sem segíteni. — Idők multával találkoztam egy barátommal, ki figyelmeztetett engem a **WILHELM-féle csusz és kőszvényellenes vértisztító theájára**, mint a mi csahatatlan szer a rheuma ellen. Én elmondtam neki, hogy mennyi mindent megpróbáltam már s kevésbé bírom ezen theában is. Ugy tetszik, hogy a sors keze működött abban, hogy én önnök írjak s hogy éreztem, hogy van még ami engem meggyógyít. Meggyőződtem, hogy a mentőszer létezik. Nem tudom szavakban kifejezni ama rettenetes kínokat, a melyeket a legutolsó 3 évben átéltem. De most ez nem háborgat többé engem s ezen pillanatban úgy érzem magam, mint a ki újjászületett s nem tudok a világnak nagyobb kincsét a **WILHELM-féle csusz és kőszvényellenes vértisztító theánál**. Kérem önt uram, legyen szives Wilhelm-féle csusz s kőszvényellenes theából nekem 12 csomagot küldeni. Önnök a legfőbb egészséget s hosszú életet kívánva vagyok öszinte tisztelője **Gordon M. József** 179. orchard st. New-York Egyesült-Államok. — Kapható minden gyógyszer-tárban. — Főraktár: **MIHALOVITS I. STÓGY-SZERESZTŐ** Debreczenben.

Csak akkor valódi, na a háromszögű palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3., valamint az osztr.-magy. monarchia legfőbb gyógyszer-tárában. **DEBRECZENBEN: Toth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil** gyógyszerészek, **Rickl József Zelmós, Csanak József** fű-zerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3., Heumarkt 3.

Utiánások törvényileg üldözötnék.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja.
62/1900.

Pályázati hirdetés.

Hajdúvármegyénél a nádudvari járási orvosi állásra, mely évi ezer korona (1000) fizetésből és négyszáz (400) korona utazási átalányból álló javadalma-zással van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik, s felhívják az ezen állásra pályázni kívánók, hogy kellőleg felszerelt s a törvényszerű minősítést igazoló pályázati kérvényeiket hozsam f. évi február hó 20. napjáig annyival inkább benyújtsák, mint a később érkező pályázati kérvények tekintetbe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik. Hogy a kinevezendő járási orvos a járás székhelyén tartozik lakni.

Debreczen, 1900. január 22-én.

Gróf Degenfeld József.

Eladó ház és föld.

A nagyszappanos utcza 20. számú ház, beltelekkel, azonkívül a Varga kertben, — közvetlen a nagy állomás mellett — 2 cat. hold és 711 □ öl föld mely házteleknek igen alkalmas szabad kézből **jutányos áron**

eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal **József kir. herczeg utcza 38 sz. alatt.**

A Mester-utcza folytatását képező uton a Hatvan-utcza kert mögött és a Köntös-kert előtt elterülő 16 hold beltelek 310—315 □ öles avagy ennél nagyobb parcellákban házhelyeknek □ ölenként 2 frt — 1 frt 50 kr., illetőleg 1 frtjával igen előnyös fizetési feltételek mellett **eladó.**

Értekezhetni **Dr. Sz. Nagy Kálmán** tulajdonossal (Hatvan-utcza 15.) vagy Szilágyi Imre megbízott ügyvéddel [Csapó-utcza 4 sz.]

Üzleti könyvek,
csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

MEGHIVÁS.

Az Érmelléki takarékpénztár

az 1900. évi február hó 18-án délelőtt 9 órakor

Székelyhidon a takarékpénztár üzlethelyiségében

XXVII. évi

rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívótnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1899. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
3. 718 forint értékű tizenegy db. váltó leírása.
4. Tiszta nyereség felosztása.
5. Jótékony célokra fordítandó összeg felosztása.
6. Fábry Sándor segédkönyvvezető fizetés felemelés iránti kérvénye.
7. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.

FIGYELMEZTETÉS.

1. A közgyűlésen szavazataikat csak azon részvényesek érvényesíthetik, kik saját neveikre szóló és a közgyűlést legalább 30 nappal megelőzőleg neveikre átírt részvényeiket személyesen vagy meghatalmazott részvényes társaik által, a közgyűlés megnyitása előtt az igazoló bizottságnak bemutatják.

2. Az évi mérleg és az erre vonatkozó iratok az ülést helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Az Igazgatóság.

Az általam legmondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerármban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára **DEBRECZENBEN**, (Tisza-palota.)